

Резиме Извештаја о ревизији сврсисходности пословања Безбедност хране у Републици Србији

Здрава и безбедна храна је основно људско право те је потребно да Република Србија ојача систем контроле и обавештавања како би заштитила здравље и добробит свих грађана

Коришћење здравствено и хигијенски исправне хране представља основно људско право, гарантовано Универзалном декларацијом о људским правима Уједињених нација из 1948. године. У складу са Законом о безбедности хране, циљ је обезбедити висок ниво заштите живота и здравља људи и заштиту интереса потрошача, укључујући начело поштења и савесности у промету храном, узимајући у обзир, када је то могуће, заштиту здравља и добробити животиња, као и здравља биља и заштиту животне средине. Небезбедна храна представља претњу људском здрављу и привреди, а посебно погађа осетљиве и маргинализоване групе становништва.

Законом о безбедности хране успостављен је систем безбедности хране у Републици Србији. Међутим, потребни су додатни напори како би се уредио плански и институционални оквир и унапредило обавештавање јавности о постојању ризика по здравље људи, који узрокује храна.

Извор: <https://www.fooddrinkurope.eu/>

Плански и законодавни оквир у области безбедности хране нису у потпуности успостављени, јер оперативни циљеви нису детаљније разрађени, значајне области нису у целости регулисане, попут превара у вези са храном, општих услова за безбедност хране и услова хигијене хране у пословању храном. Такође, Програм и планови управљања кризним ситуацијама у области безбедности хране нису донети.

Институционални оквир предвиђен Законом о безбедности хране није ефективно успостављен, јер спроведене активности Стручног савета нису у довољној мери допринеле процени ризика у области безбедности хране на националном нивоу. Капацитети Националне референтне лабораторије нису у потпуности искоришћени, а за лабораторијска испитивања у другим лабораторијама у периоду од 2019. до 2022. године издвојено је 1,8 милијарди динара. Координација инспекцијског надзора није ефикасно успостављена услед недовољне активности Радне групе за храну и недоношења Планава службене контроле. Мониторинг хране се не обавља у континуитету.

Док је Институт за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут” годишње извештавао јавност о здравственој исправности намирница и флашираних вода, систем брзог обавештавања и узбуњивања није у довољној мери допринео ефикасном обавештавању јавности о постојању ризика по здравље људи, који узрокује храна.

Препоруке

Државна ревизорска институција је субјектима ревизије дала следеће препоруке:

Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде да:

↓ изради и поднесе Влади на усвајање документа јавних политика у области безбедности хране, којима би се детаљније разрадили оперативни циљеви за унапређење система безбедности хране;

↓ изради планска акта управљања кризним ситуацијама у области безбедности хране;

↓ у оквиру законске регулативе, предложи увођење термина „превара у вези са храном“;

↓ предложи Стручном савету за процену ризика активнији приступ процени ризика у области безбедности хране на националном нивоу и обавештавање јавности о свом раду;

↓ предложи измену прописа у области безбедности хране, који ће прецизније дефинисати у којим случајевима је могуће ангажовати лабораторије у поступку службене контроле и критеријуме за избор;

↓ предложи Координационој комисији формирање Радне групе за храну, у циљу усклађивања, координације и унапређења инспекцијског надзора у области хране;

↓ донесе План службене контроле, којим ће се успоставити организација и координација система контроле хране између надлежних органа за вршење службених контрола, у циљу заштите безбедности хране

↓ предузме активности ради унапређења правовременог и транспарентног обавештавања јавности о постојању ризика по здравље људи, који узрокује храна.

Министарству здравља да:

↓ у потпуности законски регулише област услова хигијене хране у пословању храном и општих услова за безбедност хране,

↓ у случају уступања лабораторијских испитивања, процес избора лабораторија спроведе у складу са Законом о безбедности хране.

Управи за ветерину да:

↓ у континуитету спроводи Програме мониторинга хране из свог домена надлежности.